

9. Писарева Е.Г. Правовое положение государственных учреждений в сфере финансов: монография / под ред. Н.И. Химичевой. Москва: Юрлитинформ, 2011. 214 с.
10. Алексеев С.С. Общая теория права: учебник. Москва: Велби; Проспект, 2008. 576 с.
11. Лебедев К.К. Понятие о содержании хозяйственной правосубъектности. *Межвузовский сборник научных трудов*. Свердловск, 1985. С. 19–33.
12. Кодекс адміністративного судочинства України від 15 груд. 2017 р. № 2747-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/2747-15/paran10401>.
13. Крохина Ю.А. Финансовое право России: учебник. Москва, Норма, 2008.
14. Макарова О. Автономные и бюджетные учреждения: в чем различия? *Хозяйство и право*. 2010. № 12. С. 19–26.
15. Советское гражданское право: учебник: в 2 т. / под ред. О.А. Красавчикова. Москва: Высшая школа, 1968. Т. 1. 544 с.
16. Пліс І.О. Податкова правосуб'єктність фізичних осіб: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. Запоріжжя, 2013. 177 с.
17. Фрич Р.І. Ознаки бюджетних установ як суб'єктів фінансового права. *Право та державне управління*. 2012. № 2 (7). С. 115–119.
18. Бюджетный кодекс України від 8 лип. 2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

УДК 342.922

КРУГОВИЙ О.О.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ РЕАЛІЗАЦІЇ АРЕШТОВАНОГО НЕРУХОМОГО МАЙНА ЧЕРЕЗ ЕЛЕКТРОННІ ТОРГИ

У статті охарактеризовано нормативно-правове забезпечення адміністративної процедури реалізації арештованого нерухомого майна через електронні торги. Аналіз джерел адміністративного права й положень законодавства щодо реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів дав змогу дійти висновку, що правова основа зазначеної діяльності представлена як загальними, так і спеціальними нормами щодо виконавчого провадження. Визначено, що базові положення, які утворюють належне здійснення реалізації арештованого нерухомого майна, закріплені в Конституції України та мають бути дотримані у провадженні діяльності публічної адміністрації. Виокремлено міжнародні акти як ще одне безпосереднє нормативно-правове джерело механізму реалізації арештованого нерухомого майна. Окреслено базові закони та підзаконні акти, якими керуються державні виконавці під час реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів. Судові рішення виокремлено як ще один інструмент у регулюванні діяльності з реалізації арештованого майна у виконавчому провадженні. Проаналізовано процес оновлення законодавчої бази досліджуваної сфери, що, у свою чергу, дало змогу зрозуміти процес становлення механізму реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів.

Ключові слова: адміністративні процедури, законодавство, нормативно-правові акти, стадії, суб'єкти публічної адміністрації.

В статті охарактеризовано нормативно-правове забезпечення адміністративної процедури реалізації арештованого нерухомого майна через електронні торги. Аналіз джерел адміністративного права й положень законодавства щодо реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів дав змогу дійти висновку, що правова основа зазначеної діяльності представлена як загальними, так і спеціальними нормами щодо виконавчого провадження. Визначено, що базові положення, які утворюють належне здійснення реалізації арештованого нерухомого майна, закріплені в Конституції України та мають бути дотримані у провадженні діяльності публічної адміністрації. Виокремлено міжнародні акти як ще одне безпосереднє нормативно-правове джерело механізму реалізації арештованого нерухомого майна. Окреслено базові закони та підзаконні акти, якими керуються державні виконавці під час реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів. Судові рішення виокремлено як ще один інструмент у регулюванні діяльності з реалізації арештованого майна у виконавчому провадженні. Проаналізовано процес оновлення законодавчої бази досліджуваної сфери, що, у свою чергу, дало змогу зрозуміти процес становлення механізму реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів.

© КРУГОВИЙ О.О. – здобувач кафедри адміністративного та митного права (Університет митної справи та фінансів)

тельности представлена как общими, так и специальными нормами исполнительного производства. Определено, что базовые положения, которые утверждают надлежащее осуществление реализации арестованного недвижимого имущества, закреплены в Конституции Украины и должны быть соблюдены в осуществлении деятельности публичной администрации. Выделены международные акты как еще один непосредственный нормативно-правовой источник механизма реализации арестованного недвижимого имущества. Определены базовые законы и подзаконные акты, которыми руководствуются государственные исполнители при реализации арестованного недвижимого имущества путем электронных торгов. Судебные решения выделены как еще один инструмент в регулировании деятельности по реализации арестованного имущества в исполнительном производстве. Проанализирован процесс обновления законодательной базы исследуемой сферы, что, в свою очередь, позволило понять процесс становления механизма реализации арестованного недвижимого имущества путем электронных торгов.

Ключевые слова: административные процедуры, законодательство, нормативно-правовые акты, стадии, субъекты публичной администрации.

The article describes the legal and regulatory framework of the administrative procedure for the realization of arrested real estate through electronic trades. The analysis of the sources of administrative law and the provisions of the legislation on the realization of arrested immovable property through electronic bidding allowed us to conclude that the legal basis for the said activity is presented as general and special rules on enforcement proceedings. It is determined that the basic provisions, which confirm the proper implementation of the implementation of the arrested immovable property, are enshrined in the Constitution of Ukraine and must be observed in the conduct of public administration activities. International acts were identified as yet another direct legal source of the mechanism for the realization of arrested immovable property. The basic laws and subordinate acts, which are guided by the state executors at realization of the arrested real estate by electronic auction are outlined. Judicial decisions are identified as yet another instrument in the regulation of activities for the implementation of arrested property in the enforcement proceedings. The process of updating the legislative framework of the investigated sphere has been analyzed, which in turn has made it possible to understand the process of establishing a mechanism for the realization of arrested real estate by electronic auction.

Key words: administrative procedures, legislation, normative-legal acts, stages, subjects of public administration.

Вступ. Система нормативно-правового забезпечення процедури реалізації арештованого нерухомого майна шляхом е-торгів складається зі значної кількості правових норм, різноманітних за своїм змістом, цільовим призначенням і способом правового впливу на регульовані суспільні відносини та входить безпосередньо до джерел адміністративного права.

Постановка завдання. Мета статті – охарактеризувати нормативно-правове забезпечення адміністративної процедури реалізації арештованого нерухомого майна через електронні торги.

Результати дослідження. Так, В.В. Галуцько вказує, що провідну роль відіграє Конституція України, яка є Основним Законом Української держави. У ній визначаються права, свободи, які має забезпечити громадянам публічна адміністрація, її система, найважливіші положення щодо організації її діяльності [1, с. 65].

Конституція України, підкреслює В.В. Галуцько, має найвищу юридичну силу, є основою для виникнення нових правових актів і перешкодою для дій, що йому суперечать або не відповідають установленим засадам. Конституція проголошує основні принципи, на яких базується розвиток усієї країни, а її норми є нормами прямої дії. Конституція України окреслює систему органів виконавчої влади, регулює загалом їхню діяльність, найважливіші повноваження й порядок організації такої діяльності [1, с. 67–68].

Р.С. Мельник, В.М. Бевзенко вказують на те, що аналіз положень Конституції України засвідчує, що всі її розділи тією чи іншою мірою є, по-перше, основою для формування норм адміністративного права, по-друге, правилами, якими у своїй діяльності мають безпосередньо керуватися суб'єкти публічної адміністрації [8, с. 91].

Відповідно до ст. 6 Конституції України, органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження лише в межах Конституції й відповідно до законів України. Статтею 8 проголошується, що в Україні діє принцип верховенства права, згідно зі ст. 92, виключно законами мають визначитися організація й діяльність органів виконавчої влади [6].

Як визначає Ю.В. Цуркаленко, зі змісту норм Конституції України випливає, що тільки закони мають визначати основні засоби регулювання виконавчо-розпорядчої діяльності, бути носіями демократичних і гуманістичних основ, інструментом їх реалізації в державному управлінні. Незважаючи на вимоги Конституції, дуже часто законодавець не додержується принципу верховенства права, що негативно впливає на регулювання тих чи інших відносин [16, с. 4].

При цьому варто зазначити, що звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується [6].

Окрім цього, Ю.В. Цуркаленко вказує, що Конституція України також закріплює принцип поділу влади на виконавчу, законодавчу й судову, який надалі стає основою для низки нормативно-правових актів, що деталізують систему органів виконавчої влади та їхні повноваження, а це, відповідно, дає поштовх до проведення адміністративно-правової реформи в Україні, яка триває й донині. Окрім вищевказаного, вважаємо за необхідність підкреслити, що саме в Конституції України закріплено загальні принципи адміністративного права. Її положення визначають необхідність оновлення джерел адміністративного права й загалом межі адміністративно-правового регулювання. У статті 92 Основного Закону визначається низка питань у сфері державного управління, які можуть бути вирішені виключно за законом [16, с. 5].

Закони України, як зазначають про них Р.С. Мельник і В.М. Бевзенко, регулюють найбільш значущі та принципові для належного функціонування публічного адміністрування аспекти, що пов'язані насамперед з утвердженням і забезпеченням реалізації прав і свобод приватних осіб, зокрема, й у сфері реалізації арештованого нерухомого майна [8, с. 92].

При цьому, як указує О.В. Константий, закони в Україні мають прийматися відповідно до Конституції та не можуть їй суперечити. Науковець підкреслює, що питання про конституційність норм загальнодержавних нормативно-правових актів здійснюється Конституційним Судом України, тоді як на локальному рівні (мова йде про акти органів виконавчої влади на місцевому рівні, наприклад, визнання незаконним рішення міської ради щодо нарахування транспортного податку за 2015 рік) цим питанням займаються місцеві адміністративні суди. У зв'язку з цим науковець вважає судові рішення одним із джерел адміністративного права, адже ці рішення здатні безпосередньо впливати на суспільні відносини, в тому числі й на сферу реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів [5, с. 16].

У свою чергу, В.І. Курило вважає, що до системи джерел адміністративного права також необхідно зарахувати адміністративно-правові концепції, доктрини та звичаї [7, с. 31].

Станом на 2018 рік виконання рішень проводиться відповідно до Закону України «Про виконавче провадження», який визначає можливість продажу майна боржника на електронних торгах [10]. Також до цієї процедури має стосуватися Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». Як випливає з аналізу положень указаних законів, спеціально уповноваженими на примусове виконання рішень в Україні визначено органи державної виконавчої служби та приватних виконавців [13].

Законом, що містив у собі регламентовану процедуру реалізації арештованого майна, був Закон України «Про виконавче провадження» від 21.04.1999 № 606-XIV (утратив чинність). Указаним нормативно-правовим актом прямо дозволялося брати участь спеціалізованим організаціям у реалізації арештованої власності. Ці організації брали участь у тендері, результати якого визначали організатора публічних торгів у кожному конкретному виконавчому провадженні, також спеціалізовані організації мали діяти на основі угод між ними та Державною виконавчою службою [10].

Відповідне положення містилося також у Наказі Міністерства юстиції України «Про затвердження Тимчасового положення про порядок проведення прилюдних торгів з реалізації арештованого нерухомого майна» від 27.10.1999 № 68/5 (утратив чинність). Так, реалізація арештованого майна покладалася на спеціалізовані організації, які визначені на тендерній (конкурсній) основі та були зобов'язані належно зберігати вилучене державними виконавцями майно, організувати і проводити реалізацію такого майна на прилюдних торгах [12].

Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку реалізації арештованого майна» від 15.07.1999 № 42/5 (утратив чинність), зокрема, давав визначення спеціалізованої організації – суб'єкта господарювання будь-якої форми власності, що здійснював реалізацію майна шляхом проведення аукціону [11].

Визначення спеціалізованих організацій здійснювалося в установленому порядку. Так, Наказом Міністерства юстиції України від 11.02.2003 № 10/5 було затверджено Положення про умови і порядок проведення тендерів (конкурсів) з визначення спеціалізованих організацій для реалізації арештованого державними виконавцями майна (втратив чинність на підставі Наказу Міністерства юстиції України від 11.11.2003 № 136/5, яким затверджено Положення про умови і порядок проведення тендерів (конкурсів) з визначення спеціалізованих організацій для реалізації арештованого державними виконавцями майна (втратив чинність на підставі Наказу Міністерства юстиції України № 2710/5)). Зазначені накази приймалися на виконання нині вже не чинних Законів України «Про державну виконавчу службу» та «Про виконавче провадження» [2].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про проведення експерименту із запровадження нової системи реалізації арештованого майна шляхом проведення електронних торгів» від 0.04.2014 № 332-р запроваджено експеримент щодо нової системи реалізації арештованого майна шляхом проведення електронних торгів [14].

З 01.05.2014 Наказом Міністерства юстиції України «Про проведення експерименту із запровадження порядку реалізації арештованого майна шляхом проведення електронних торгів» від 16.04.2014 № 656/5 у чотирьох регіонах України – у Києві, Дніпропетровській, Вінницькій і Львівській областях – запущено пілотний проект електронних торгів арештованим майном. А з 11.03.2015 Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 2212-р систему електронних торгів за позитивними результатами експерименту поширено по всій Україні [24].

На виконання зазначеного Наказу затверджено Тимчасовий порядок реалізації арештованого майна шляхом проведення електронних торгів. У пункті 4 зазначеного Наказу уповноважено ДП «Інформаційний центр» Міністерства юстиції України на здійснення заходів зі створення та супроводження програмного забезпечення системи електронних торгів, технологічного забезпечення, збереження й захисту даних, що містяться в ній, організацію та проведення електронних торгів, виконання інших функцій, передбачених цим Порядком [2].

Згодом Міністром прийнято рішення про утворення ДП «СЕТАМ» (Наказ Міністерства юстиції України «Про утворення державного підприємства «СЕТАМ» від 17.08.2015 № 1503/5) і про ліквідацію державного підприємства «Інформаційний центр» Міністерства юстиції України (Наказ Міністерства юстиції України «Про ліквідацію державного підприємства «Інформаційний центр» від 11.09.2015 № 258/7) [2].

Ще одним законодавчим документом, який нині є чинним і регулює базові аспекти виконавчого провадження, зокрема, й під час реалізації арештованого майна, є Інструкція з організації примусового виконання рішень, затверджена Наказом Міністру від 02.04.2012 № 512/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції 02.04.2012 за № 489/20802 [3].

Варто зазначити, що до вересня 2016 р. існувало певне розділення між електронними торгами та публічними торгами у виконавчому провадженні, а саме не всі торги проводилися за допомогою мережі Інтернет. Це пояснюється тим, що на той момент електронні торги як такі тільки починали запроваджуватися на теренах України та ще не набули свого імперативного статусу під час здійснення виконавчого провадження.

Так, лише 22.12.2015 Наказом Міністерства юстиції України № 2710/5 прийнято Порядок реалізації арештованого майна шляхом проведення електронних торгів. Як бачимо, назва цього нормативно-правового акта містить уточнення щодо способу проведення торгів, а саме застосування електронного формату. Цей Наказ, відповідно й Порядок утратили чинність на підставі нового Наказу Міністру «Про затвердження Порядку реалізації арештованого майна» від 29.09.2016 № 2831/5. Із прийняттям Наказу № 2831/5 фактично ознаменовано реалізацію арештованого нерухомого майна лише в порядку електронних торгів [11]. Посилання ж на публічні торги, скажімо, у Законі України «Про іпотеку» має під собою те саме розуміння електронних торгів лише із застосуванням певних особливостей.

Як бачимо, нині законодавцем ототожнено поняття електронних торгів і публічних торгів у виконавчому провадженні під час реалізації арештованого нерухомого майна.

Ю.В. Цуркаленко вказує, що, окрім нормативно-правових актів органів виконавчої влади, які містять адміністративні норми і є джерелами адміністративного права, необхідно розглянути акти керівників державних підприємств, об'єднань, установ та організацій. Такими актами можуть бути статути підприємств чи організацій, накази керівників, правила внутрішнього розпорядку, різноманітні інструкції тощо. Перераховані акти мають характер локальних нормативно-правових актів, оскільки діють в обмеженій площині, а саме в межах конкретного підприємства, організації, об'єднання чи установи [16, с. 6–7].

С.Г. Стеценко, окрім вищезазначених актів чинного законодавства, до кола джерел адміністративного права також зараховує міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України [15, с. 38].

Як указують Р.С. Мельник і В.М. Бевзенко, оскільки Україною на конституційному рівні встановлено пріоритет міжнародного права над національним і вона є членом численних міжнародних організацій, вона фактично зобов'язала себе під час реалізації державної політики керуватися нормами міжнародного (європейського) права. При цьому науковці підкреслюють, що значний обсяг цих норм безпосередньо стосується регулювання діяльності суб'єктів публічної адміністрації, а отже, вони також є складником системи джерел адміністративного права [8, с. 92–93].

Тому безспірним є те, що міжнародні норми є одним із елементів системи джерел адміністративного права.

Так, наприклад, Р.С. Мельник і В.М. Бевзенко зазначають, що нині в Україні діє чимало міжнародних договорів і міжнародних актів, які регулюють сферу правових відносин у застосуванні адміністративного права. Зокрема, як приклад науковці згадують про Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950; Європейську хартію місцевого самоврядування; Директиву 95/46/ЄС Європейського парламенту і Ради «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» від 24.10.1995 та інші міжнародні нормативно-правові акти [8, с. 94–95].

З указаними твердженнями не можна не погодитися, оскільки, встановлюючи загальні принципи та пріоритети в реалізації державної політики у сфері адміністративного права, автоматично ці міжнародні нормативно-правові акти позначаються на процедурі реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів.

На жаль, через відсутність чіткої врегульованості більшості моментів під час реалізації арештованого нерухомого майна часто відбувається порушення прав і законних інтересів як власників (боржників) нерухомості, так і нових набувачів (переможців е-торгів) або інших осіб – орендарів нерухомого майна, співвласників, сторін за укладеними цивільно-правовими чи господарськими договорами тощо.

Так, наголошує О.М. Клименко, аналіз практики Європейського суду з прав людини показує, що у справах про порушення ст. 1 Першого протоколу до цієї Конвенції (він установлює гарантії права на приватну власність) заявники часто скаржаться не тільки на те, що держава порушила їхнє право на майно, а й те, що це не забезпечувало його належного захисту й належних процесуальних гарантій, як того вимагає ст. 6 Конвенції. Оскільки останнє розуміється правом на справедливий судовий розгляд, це означає, що особа, право власності якої порушено, має право на захист у національному суді, встановленому та чинному відповідно до положень Конвенції [4, с. 108].

Уважаємо за необхідне зазначити, що хоча на законодавчому рівні в Україні судові рішення не є прямим джерелом права, однак судова практика відіграє у практичному застосуванні важливу роль. Так, зважаючи на той факт, що національне законодавство містить чимало прогалин, колізій і неточностей, судова практика здатна певним чином урегулювати такий стан речей. Маючи досвід роботи у сфері адміністративного права та виходячи з аналізу отриманих знань під час проходження практики в судовій системі, можемо певно сказати, що фактично судовими рішеннями створюються принципи регулювання «проблемних зон» у сфері правового застосування нормативно-правових актів. Так, судові рішення є певними рекомендаціями в розумінні положень норм законодавства й орієнтиром (хоча й не однозначним) у виборі тієї чи іншої моделі поведінки осіб і суб'єктів публічної адміністрації.

Відповідно до ч. 2 ст. 55 Конституції України, кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [6].

Проте, як зазначають Р.С. Мельник і В.М. Бевзенко, необхідною передумовою звернення до адміністративного суду є факт порушення суб'єктом публічної адміністрації власних, тобто суб'єктивних, публічних прав приватної особи [8, с. 117].

Особливість участі органів судової гілки влади в процедурі реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів полягає в компонуванні судочинства та адміністративно-правової діяльності.

Як указує С.Г. Стеценко, в такому випадку суди є суб'єктами як адміністративно-судового процесу, так й адміністративно-управлінського процесу [15, с. 258–259].

Наприклад, Верховний Суд України (далі – ВСУ) по справі № 6-1655цс16 від 16.11.2016 вказує про спосіб захисту порушених прав у тому випадку, якщо е-торги не відбулися двічі, а стягувач бажає залишити нерухомість собі в рахунок погашення боргу. Так, державним виконавцем було складено відповідний акт і постанову про передачу майна, на підставі яких нотаріус видав свідоцтво про право власності. При цьому важливо зазначити, що в цій нерухомості зареєстровані діти, а документи про передачу майна виконавець здійснив без погодження з органом опіки та піклування, що призвело до звернення позивача (боржника) до суду з метою визнання акта й постанови виконавця недійсними.

Судовий захист порушених прав позивач уважав правильним та обґрунтованим. Однак ВСУ дійшов іншого правового висновку. Зокрема, ВСУ підкреслив, що після того як торги не відбулись, документи, складені виконавцем, про передачу нерухомої власності стягувачеві в рахунок боргу не є договором купівлі-продажу (як на торгах), а є документами, які спрямовані на примусове виконання рішення суду й безпосередньо фіксують виконавчі дії. Тому спосіб захисту порушених прав боржника повинен бути іншим – несудовим. А щодо судового захисту порушених прав ВСУ дав такий правовий висновок: з урахуванням тих підстав, на які посилається позивач, позов мав би пред'являтися одночасно й до виконавця, і до стягувача як до відповідачів по справі [9].

На підставі зазначеного варто погодитися з твердженням Р.С. Мельника та В.М. Бевзенко, що суб'єкти адміністративного права мають організувати свою діяльність з огляду на положення рішень ВСУ [8, с. 100].

Висновки. Отже, аналіз джерел адміністративного права й положень законодавства щодо реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів дав змогу резюмувати, що правова основа зазначеної діяльності представлена як загальними, так і спеціальними нормами щодо виконавчого провадження.

Визначено, що базові положення, які утворюють належне здійснення реалізації арештованого нерухомого майна, закріплені в Конституції України та мають бути дотримані у провадженні діяльності публічної адміністрації. Виокремлено міжнародні акти як ще одне безпосереднє нормативно-правове джерело механізму реалізації арештованого нерухомого майна. Окреслено базові закони й підзаконні акти, якими керуються державні виконавці під час реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів. Судові рішення виокремлено як ще один інструмент у регулюванні діяльності з реалізації арештованого майна у виконавчому провадженні.

Також проаналізовано процес оновлення законодавчої бази досліджуваної сфери, що, в свою чергу, дало змогу зрозуміти процес становлення механізму реалізації арештованого нерухомого майна шляхом електронних торгів.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України: навч. посіб. / В.В. Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короєд та ін. Херсон: Гринь Д.С., 2015. 272 с.
2. Звіт за результатами дослідження ринку реалізації арештованого майна шляхом проведення електронних торгів: Протокол Антимонопольного комітету України від 20.09.2016 № 67. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=129945&schema=/main/>.
3. Інструкція з організації примусового виконання рішень: Наказ Міністерства України від 02.04.2012 № 512/5. *Офіційний вісник України*. 2012. № 27. Ст. 1018.
4. Клименко О.М. До питання про участь судових органів у механізмах примусового відчуження об'єктів права приватної власності, зумовленого суспільною необхідністю. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 1 (9). С. 107–115.
5. Константи́н О.В. Джерела адміністративного права України: монографія. Київ: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2005. 120 с.
6. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Курило В.І. Про систему джерел адміністративного права України. *Юридичний вісник*. 2009. № 2 (11). С. 30–33.
8. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: навч. посіб. / за заг. ред. Р.С. Мельника. Київ: Ваіте, 2014. 376 с.
9. Постанова Верховного Суду України від 16.11.2016 по справі № 6-1655цс16. *Вісник Верховного Суду України*. 2016. № 12 (169). 52 с.

10. Про виконавче провадження: Закон України від 21.04.1999 № 606-XIV. *Офіційний вісник України*. 1999. № 24. Ст. 207.
11. Про затвердження Порядку реалізації арештованого майна: Наказ Міністерства юстиції України від 15.07.1999 № 42/5. *Офіційний вісник України*. 1999. № 24. Ст. 224.
12. Про затвердження Тимчасового положення про порядок проведення прилюдних торгів з реалізації арештованого нерухомого майна: Наказ Міністерства юстиції України від 27.10.1999 № 68/5. *Офіційний вісник України*. 1999. № 44. Ст. 312.
13. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 № 1403-VIII. *Офіційний вісник України*. 2016. № 53. Ст. 1851.
14. Про проведення експерименту із запровадження нової системи реалізації арештованого майна шляхом проведення електронних торгів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 332-р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 31. Ст. 113.
15. Стеценко С.Г. Адміністративне право України: навч. посіб. / Нац. акад. прокуратури. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ: Атіка, 2011. 624 с.
16. Цуркаленко Ю.В. Деякі аспекти розуміння сучасної системи джерел адміністративно-права України. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2015. № 2 (12). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15tyvapu.pdf>.

УДК 342.9

КУР'ЯН В.В.

ІНСТИТУТ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ЯК СИСТЕМА

У зв'язку з проведенням реформи децентралізації в Україні публічне адміністрування місцевих податків заслуговує на особливу увагу. У статті досліджено інститут місцевих податків як систему. Використовуючи термінологічний аналіз та методи інтерпретації, проаналізовано поняття податок, суб'єкт податкових право-відносин, а також визначено елементи системи місцевих податків, запропоновано теоретичне і законодавче визначення поняття «місцевий податок».

Ключові слова: податок, місцевий податок, інститут місцевих податків, система місцевих податків, елементи системи місцевих податків, суб'єкт системи місцевих податків.

В связи с проведением реформы децентрализации в Украине публичное администрирование местных налогов заслуживает особого внимания. В статье исследован институт местных налогов как система. Используя терминологический анализ и методы интерпретации, проанализированы понятие налог, субъект налоговых правоотношений, а также определены элементы системы местных налогов, предложено теоретическое и законодательное определение понятия «местный налог».

Ключевые слова: налог, местный налог, институт местных налогов, система местных налогов, элементы системы местных налогов, субъект системы местных налогов.

In connection with the decentralization reform in Ukraine local public administration tax deserves special attention. The article investigates the institute of local taxes as a system. Using the terminology analysis and interpretation methods, the concept of tax, the